

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

24. An post unam hebdomadam possit idem Confessarius commutare
pœnitentiam, nullo denuo Sacramento ministrato? Et docetur
commutationem pœnitentiæ faciendam ab alio Confessario, opus esse
ipsum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

RESOL. XXIII.

An idem Confessarius possit extra confessionem penitentiam à se impostam, commutare? Ex part. 6. tr. 6. & Miscell. 1. Refol. 46.

Sup. hoc inf. in Ref. 25 §. Sed contraria. ref. L. mita. & in Ref. 36 §. vit. & lege doctrinam §. 1. Ref. hanc dequentis, & aliorum, §. 5. & vers. eius primæ not. Sup. hoc inf. in Ref. 25 §. Sed pro. & §. Sed contraria. & in aliis eorū annot. Sup. hanc duo sequentia in hoc §. Pro verbo sine causa in Ref. not. præter. in §. Sed contraria. prope eius finē. Et pro verbo infra hebdomadam in dicto §. ad medium. & inf. in Ref. 24 §. 1.

§. 1. **C**asus est frequentissimus; & ad illum sic respondet Ioannes Præpositus in 3. part. q. 12. de satisfactione, dub. 9. n. 117. Confessarius extra Sacramentum non potest actum iudiciale exercere; idem tamen potest mutare moraliter censetur in eodem actu iudicij perseverare, ut si penitens petat paulo post absolutionem suam penitentiam mutari. Sic ille.

2: Sed magis ample loquitur Cælestinus in compend. Theolog. Moral. trati. 1. c. 24. n. 7. quando alius (ait) Confessarius poenalem mutat penitentiam à priore Sacerdote impostam, id debet facere in Confessione Sacramentali, & non extra: si verò hæc eadem commutatio fiat ab eodem Confessario, qui eam imposuit, potest facere commutationem extra Sacramentum etiam sine causa, modò penitens ad illum redeat ad summum infra hebdomadam. Sic Cælestinus, cui adde alios, quos ego citavi in 3. part. tract. 4. resol. 53.

3. Sed non desinam hîc in gratiam curiosorum adnotare, quòd nouissimè post me ipsum citatum, & alios, quos, ubi supra, adduxi, Pater Ioannes de Lugo de Sacrament. Poenitent. dist. 2 §. sect. 6. n. 112. docet ampliorem & benigniorem sententiam circa præsentem questionem. Sic itaque asserit: Ego in primis existimo non posse eundem Confessarium mutare penitentiam, nisi actu recordetur peccatorum, pro quibus illam imposuit, saltem aliqua memoria confusa: qualis sufficit ad imponendam satisfactionem: nam est ille actus iurisdictionis, qui fit à iudice, ut iudex est, ergo debet procedere cum notitia causæ. Deinde existimo non requiri novam Confessionem, sed quòd actio referatur ad Confessionem & absolutionem præteritam, & cum illa componat vnum integrum iudicium: certum enim est in hoc Sacramento partes tempore distantes posse vniri moraliter ad integrandum vnum Sacramentum: nam absolutio hodierna potest vniri cum confessione facta ante octo dies: ergo similiter additio, vel limitatio sententiæ poterit vniri cum confessione & sententiæ præterita. Denique addo me non inuenisse sufficientem rationem, cur additio, vel limitatio illa post longum tempus facta non possit vniri moraliter sufficienter cum præcedentibus partibus ad faciendum vnum integrum iudicium, nam ipsa satisfactio impleta post longum tempus integrat vnum iudicium cum Confessione, opus esse ipsum quàm diu satisfactio non est posita, adhuc intelligitur iudicium illud incompletum & quasi suspensum; & adhuc iudex habet ius ad virgendum pro executione sententiæ: ergo adhuc poterit ex consensu penitentis mutare, vel diminuire primam sententiam, ut melius possit executioni demandari. Hucusque Lugo. Qui, ut vides, docet posse eundem Confessarium mutare penitentiam post quodlibet tempus, & tunc pertinere ad idem Sacramentum.

RESOL. XXIV.

An post vnam hebdomadam possit idem Confessarius commutare penitentiam, nullo denuo Sacramento ministrato?

Et docetur ad commutationem penitentia faciendam ab alio Confessario, opus esse ipsum penitentem agnoscere, & iudicare peccata illius saltem præcipua, ob qua penitentia, siue satisfactio ab alio imposta fuit.

Sed aduertitur, quòd penitens non tenetur aperire Sacerdoti illi posteriori peccata, ob qua penitentia prior est imposta; ita ut iste secundus Confessarius possit etiam commutare penitentiam extra confessionem.

Et quid maxime, si penitentia est medicinalis? Queritur etiam, quando teneatur penitens satisfactio nem sibi in Sacramento impostam adimplere?

Et explanatur quid faciendum esset, quando penitens, vel Confessarius à confessionali recessit, & oblitus est penitentiam impostam; aut forte Confessarius ex obliuione oblitus est penitentiam imponere?

Et notatur, quòd si singulis mensibus obligatus sit communicare, non peccabis moraliter, si sex, vel octo dies Communionem distuleris.

Et quòd obligatus ieiunare Feria sexta, si omittat ieiunium eo die intentione transferendi illud in sequentem diem, non excedere culpam venialem.

Et tandem docetur, quòd si penitens probabiliter indicat, vel arbitrat se penitentiam post aliquod tempus implere non posse, tenetur, cum primum possit, illam adimplere, in vero hoc non dubitet, potest illam per annum differre. Ex part. 9. tract. 6. & Miscell. 1. Refol. 56. alias 57.

§. 1. **N**egatiuè respondet Castrus Palauus tom. 4. tr. 23. disp. unica, punct. 21. §. ult. n. 14. Nam (ait ipse) si demus à peccatis absolutum, penitentiamque susceptam, à præsentia Confessoris dilectissimè, iudicium illud omnino finitum est: nihil enim tali iudicio deficit. Ergo nequit Confessarius postmodum penitentiam iniunctam mutare nulla denuò Confessione facta, sicuti non potest novam absolutionem concedere. Nam ea noua penitentia impositio ad præcedentem Confessionem pertinere non potest: quippe ea Confessio absque relaxatione ad hanc nouam penitentiam completa fuit, non solum essentialiter, sed etiam integraliter. Requiritur ergo ad penitentiam commutationem, quòd intra eandem Confessionem fiat, quia tunc non mutatur, sed primò imponitur; vel in finita Confessione, absolutione suscepta, & penitentia perfectè iniuncta mutanda est penitentia, demum Confessio faciendâ est, & absolutio concedenda, tametsi intra horam hæc mutatio contingat.

2. Sed ego non discedo à sententiâ affirmatiua, quam docui, & me citato, docet Pater Aueria de Sacram. Poenit. q. 1 §. sect. 8.

3. Nota etiam hîc obiter, supradictum P. Palauum ubi supra num. 13. docere, ad commutationem penitentia faciendam ab alio Confessario, opus esse ipsum agnoscere, & iudicare peccata, saltem præcipua, ob qua imposta ab alio fuit. Ratio est: quia eatenus mutare penitentiam potes ab alio Confessore iniunctam, quatenus potes eandem causam iudicare. At si peccata, ob qua fuit penitentia imposta, tibi non manifestentur, nequis illa iudicare. Ergo nequis peccatis incognitis penitentiam mutare. Præterea inconsculte penitentiam subrogares, nesciens peccata, in quorum vindictam si broganda est. Et ex his soluitur ratio oppositæ sententiæ. Non enim sufficit, quòd obligationem penitentis agnoscas; sed opus est, ut cognoscas, & iudices causam illius obligationis: quia nequis penitentiam sacramentalem novam constituere eidem peccatis, nisi ea peccata sacramentaliter iudices: quod præstare non potes absque illorum cognitione, & penitentis confessione. Quando idem est Confessarius, ad quem ob penitentia mutationem accedis,

De Satisfact. Sacramentali. Ref. XXIV. &c. 323

accedis, & memoria retinet peccata, ob quae imposita fuit; sed est unico verbo ea omnia subicere, dicens, te demum accusare de peccatis prius confessis, & Confessario praecedenti Confessione manifestatis.

4. Sed, cum sit casus satis practica bilis, quia quotidianus; ego contrarium teneo; & hoc, praeter alios nouissimè tenet Marchant in Tribun. Sacr. ro. 1. tr. 4. tit. 7. q. 6. ubi sic ait: [Petes an teneatur poenitens aperire Sacerdoti illi posteriori peccata, ob quae poenitentia, siue satisfactio prior est imposita? Affirmant nonnulli, maxime si poenitentia medicinalis sit, & praeseruatua à peccatis. Respondeo ego, non teneri: sufficit enim poenitenti allegare rationes, cur hæc poenitentia sibi sit nimis grauis, aut importuna; & quare illius commutationem, vel dispensationem postulet.

5. Ratio est: quia in hac commutatione, vel dispensatione non agitur de peccato, ob quod imposita est poenitentia, vel de iustitia, qua imposita est, sed de infirmitate, difficultate, vel minori importunitate, ac interdum impossibilitate poenitentis ad illam adimplendam, ob quam iustè commutari potest. Quinimò ad prudentiam Confessarij spectat, ut quando aduertit, poenitentem multis poenitentis implicatam, quas tantum abest, ut adimpleat, quin poenitentiam poenitentis augeat, nec persoluat, etiam si se bonae voluntatis affirmet: ad prudentiam (inquam) spectat, etiam non postulantem liberare à tantis vinculis, quibus imprudenter se aggrauauit, & quorum ratione in pericula multarum transgressionum se contiecit.

6. Dices primo: Qui poenitentiam in sacramentali Confessione primò imponit, debet qualitatem delicti cognoscere, & considerare: ergo etiam ille, qui primam poenitentiam commutat, vel dispensat. Respondeo, negando consequentiam. Commutatio enim, vel dispensatio principaliter non respicit peccatum sed poenitentis facultatem: siue eius, ad implendum opus iniunctum, potentiam, vel impotentiam; hæc est enim sola ratio commutationis, vel dispensationis. Adde, in commutatione tantum spectari debere proportionem, quae potest esse inter poenitentiam primò iniunctam, & illam, in quam fit commutatio; non autem proportionem inter peccata propter quae est imposita poenitentia; quia illa iam transferuntur in rem iudicatam; & supponitur Confessarijs primus peccatorum qualitate sufficiens examinasse: unde hic debet haberi sola ratio causae, cur commutanda sit, quae (ut dixi) non tam peccatum respicit, quam potentiam, vel impotentiam poenitentis in satisfaciendo. Similiter in dispensatione solum attenditur, aut totalis impotentia poenitentis ad soluendum, aut consideratur, quòd aliis modis poenitentiam iniunctam adaequauerit, vel adaequet. Quòd autem aliqui scrupulizent in eo, quòd poenitentia prior esset data, non tantum in satisfaciendo, sed etiam in medicinam, & praeseruationem.

Respondendum est, rationem medicinae praeseruatuae per accidens satisfaciendo afficere, & ex eo capite magis esse consilij, quam praeccepti, & à Confessario, quia Medicus est: non quia Iudex, procedere. Quinimò, cum illud opus satisfactorium redditum sit poenitenti, aut nimis graue, & periculosum, ratione siue infirmitatis, & fragilitatis, aut fortè etiam impossibilis; ratio remedij, vel praeseruationis, quae operi inerat, eo ipso cessare censetur. De quo non debet inquirere secundus Confessarius, nisi consulatur; cum plura possint occurrere alia remedia poenitenti absque eo, quòd obligatione ad repetenda, & alteri manifestanda peccata semel ritè confessà, & absoluta, oneretur, quae est grauissima obligatio, & onus importabile.] Huc uelque Marchant, cui ego in omnibus adhaereo, * Qui etiam ibidem petens, quando poenitentia sit adimplenda, sic ait: [Quærent secundò, quando teneatur poenitens satisfaciendo sibi in Sa-

cramento impositam, adimplere? Sed clara responsio est: si enim Confessarius tempus certum determinauit, illo tempore est adimplenda: sin minus, iudicio prudentis relinquitur, & vix in dilatione peccati cõtingit, nisi grauis negligentia deprehendatur, & tunc peccatum tantum veniale ordinariè committitur.] Ita ille.

7. Nota etiam cum eodem Marchant, tr. 6. tit. 3. q. 3. concl. 1. quòd ut satisfactio cõseatur imponi in Confessione, non est necesse, ut quis in loco iudicij, siue confessionali sedeat, tanquam confessione auditurus, sed sufficere, ut actus sint sacramentales: nimirum, ut Confessarius, tanquam Confessarius, poenitentem sua peccata proponentem sacramentaliter audiat; & ut poenitens sua peccata sacramentaliter proponat Confessarij iudicio, sacramentaliter resoluenda. Explico: Poenitens, ubi Confessarius à confessionali recessit, oblitus est poenitentiae impositae, aut fortè Confessarius ex obliuione oblitus est imponere. Accedit poenitens, ut Confessarium super poenitentia, vel non imposita, vel obliuata conueniat; non est necesse, ut Confessarius ad confessionale reuertatur, aut alia caremonia utatur, ut sedendo, &c. ad hoc, ut cum iam recessit à confessionali, iudicet poenitentiam impositam aut immutet, sed sufficit, ut poenitens inuuet, se habere aliquid pertinens ad Confessionem, & Confessarius, ut actum sacramentalem suspiciat, & resolutionem velut in Sacramento donet. Ratio est: quia istae caremoniae non sunt de essentia, vel substantia huius Tribunalis; & aliàs ad vitandam aliquam verecundiam breuiter per actum sacramentalem potest Confessarius supplere, quod obliuione omisissum est in Confessione primaria, siue fuerit ex sua parte, siue ex parte poenitentis.] Ita ille, quae omnia satis firmat authoritas Patris Leandri de Sac. ro. 1. tr. 5. disp. 9. q. 101. asseretis, posse etiã secundum Confessarium cõmutare poenitentiam extra Confessionem; licet contrarium magis probabiliter cum multis alijs alibi docuerim, ut idem Leander aduertit.

8. Nota etiam cum Castro Palao ubi sup §. nu. 13. quòd si singulis mensibus obligatus sis communicare, non peccabis mortaliter, si sex, vel octo dies Communionem distuleris, praecipue si aliqua, etsi leuis, occasio huius dilationis se obtulerit. Deinde addit, obligatus ieiunare, v.g. feria sexta, si omittat ieiunium eodice, intentione transferendi in sequentem, non excedere culpam venialem, ob materia leuitatem.

9. Et tandem non desinam hic adnotare, Amicum in Curs. Theolog. tom. 8. disp. 16. sect. 5. dub. 2. num. 58. docere, [quòd si poenitens probabiliter dubitat, se poenitentiam post aliquod tempus adimplere non posse, tenetur, cum primum commodè potest, illam adimplere, ne Sacramentum relinquat imperfectum. Si verò non dubitat, potest illam per annum differre: nam tandiu potest illam differre, quandiu non tenetur per nouam Confessionem ad nouum Sacramentum poenitentiae accedere. Ita ille, me citato: & me etiam citato, Leander de Sac. ro. 1. tr. 5. disp. 9. q. 89. qui asserit, plures Theologos Salmanticenses docuisse, poenitentiam sacramentalem posse per annum differri. Et omnia in hac resolutione obseruata sedulo notè Confessarij: quia saepius in praxi solent accedere, & in alijs Doctoribus non ita facilè inuenient.

RESOL. XXV.

Verum unus Confessarius possit impositam poenitentiam ab alio commutare?

Et an Confessarius possit commutare poenitentiam, non audita confessione eorumdem peccatorum?

Et an secundus Confessarius, qui non habet potestatem absoluendi à peccatis reseruatis, super quibus poenitentia imposita est, possit, hoc non obstante, poenitentiam illam commutare?

Et an dicta commutatio facienda sit in sacramentali confessione, vel extra?

Sup. hoc in Ref. seq lege doctrinam §. Sed pro corronide, & Ref. & §. eius annos.

Alibi in Ref. not. praeritate.

Sup. hoc infra in Ref. 42. & 46. & in alijs eorum not. Quamuis non plene supra hoc lege tamen infra, ex Ref. 41. §. 1. in fine, vers. Ex his inferatur.

* Sup. hoc in Ref. seq. §. v1. in fine, & infra in Ref. 44. & in Ref. 45. signaret §. 2. in Ref. 46. §. Non desinam, & supra in fine Refol. 18.